

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Biry Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Bednayné dr. Koltai Erzsébet pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. október 16. napján meghozott, 21.P.22.437/2004/31. számú ítélete ellen az alperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (tizenötezer) forint fellebbezési költséget.

A le nem rótt 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az alperes képviselőjét ellátó dr. Bednayné dr. Koltai Erzsébet ügyvéd (címe) pártfogó ügyvéd munkadíját 6.000 (hatezer) forint + 1.200 (egyezerkettőszáz) forint áfa összegben határozza meg, amely pártfogó ügyvédi munkadíjat az alperes költségmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a ... Ügyvédi Kamarának és az állampolgári jogok biztosának írt leveleiben valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál benyújtott keresetlevelében megfogalmazottakkal megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

A kijelentések miatt 443.750 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest, míg 556.250 forint vagyoni kára megtérítésére is igényt tartott.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az ügyvédi hivatás jellegéből eredően a felperesnek többet kell túrnia az ügyfelével fennálló viszonylatban, mint egy átlagembernek. Ügyfélként az alperes csupán jogorvoslatot vett igénybe, ez pedig a jóhírnév sérelmének megállapítására nem ad alapot. Hivatkozott arra is, hogy a felperes kártérítési igényét nem igazolta.

Viszontkeresetében 300.000 forint ügyvédi munkadíj visszafizetését kérte a felperestől, megítélése szerint ugyanis a felperes a megbízást nem látta el, így a megbízási díja az alperesnek visszajár. Az alperes igényt tartott 57.600 forint kártérítés megfizetésére is, amelyet pervesztessége miatt kellett megfizetnie.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az alperestől a megbízási díjat nem vette át, az alperes által hivatkozott 40.000 forint a felperesnél a megbízás ellátásával felmerült költségeket fedezte. A pervesztesség miatt kifizetett 57.600 forint tekintetében azt fejtette ki, hogy a határidőben beadott fellebbezés nem biztos, hogy eredményre vezetett volna az alperes számára, így nincs meg az okozati összefüggés a felperes mulasztása és az alperes kára között.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes annak valótlan állításával, hogy a felperes jogtalan haszonszerzés céljából csalás szándékával, előre kitervelt módon, céltudatosan csalt volna ki a felperestől 300.000 forintot, illetve megfenyegette volna az alperest, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 forint összegű nem vagyoni kártérítést és ezen összeg után 2002. november 1. napjától 2004. december 31. napjáig a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott mértékű, 2005. január 1. napjától a kifizetésig a késedelmes időszakot megelőző naptári félév utolsó napján érvényben volt jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, valamint a viszontkeresetet is elutasította. A felperest kötelezte, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 forint le nem rótt kereseti eljárási illetéket, míg a 21.500 forint viszontkereseti és 12.000 forint kereseti eljárási illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az alperes költségmentessége folytán a Magyar Állam viseli. Az alperes perbeli jogi képviselőjét ellátó dr. Bednayné dr. Koltai Erzsébet ügyvéd pártfogó ügyvédi díját 18.000 forintban állapította meg azzal, hogy a díjat a Magyar Állam viseli.

Felhívta a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatalát, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után utalja ki a pártfogó ügyvédi díjat a pártfogó ügyvéd részére.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában a kereseti kérelem tekintetében ismertette a Ptk. 78. § (2) bekezdésében foglaltakat, kifejtette, hogy a bírói gyakorlat kizárólag azon az alapon nem állapítja meg a személyiségi jogsértést, hogy valaki utóbb alaptalannak bizonyuló hatósági eljárást indít. A hatóság előtti eljárás, a jogorvoslat keresése minden állampolgár alkotmányos joga, azonban abban az esetben, ha a hatósági eljárást megindító beadvány indokolatlanul sértő, lealacsonyító kijelentéseket tartalmaz, amelyek nem magyarázhatók a kérelem tartalmi összefüggéseivel, sor kerül a jogsértés megállapítására. Ennek alapján állapította meg a bíróság az alperesi jogsértést a Pesti

Központi Kerületi Bíróságra benyújtott kereseti kérelem vonatkozásában, ugyanis az alperes a felperesről csalás - tehát bűncselekmény - elkövetését állította, holott arra a felperes vonatkozásában nem került sor, az alperesi feljelentés tárgyában nyomozást megtagadó határozat született még a keresetlevél benyújtása előtt. Így megállapítható volt, hogy a jogerős bírósági döntés hiányában az alperesi kijelentés valótlan és a felperes jóhírnevét sértőnek minősül. Az országgyűlési biztoshoz írt alperesi levélben foglaltak alapján is megállapította a jogsértést az elsőfokú bíróság, ugyanis a fenyegetés szintén büntetőjogi szabálysértési kategória, bírósági döntés mondhatja ki a cselekmény elkövetését, ilyen döntés pedig nincs, így ezen cselekmény állítása jogsértő. Mindezeknek megfelelő a jóhírnévsértést megállapította és a sérelemmel arányban álló nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította az elsőfokú bíróság, mivel a sérelmezett kijelentések csak a felek közti jogvita leírását tartalmazzák az ügyfél véleményével együtt. A jogorvoslati hatósági eljárások megindítása alkotmányos joga az ügyfélnek, ezen kijelentések tekintetében a jogsértés megállapítása iránti kérelem nem vezetett eredményre, ezért a nem vagyoni kárigényt illetve az ehhez fűződő vagyoni kárigényt sem találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság.

A viszontkereset vonatkozásában az alperes nem bizonyította, hogy sor került a 300.000 forint átadására, csupán a 40.000 forint kifizetését sikerült bizonyítani, arról egy átvételi elismervény áll rendelkezésre, ugyanakkor az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes álláspontját miszerint ez az összeg a felperes által kifejtett tevékenység arányos és reális ellentételezése volt. Az 57.600 forintos kárigény tekintetében nem állapítható meg, hogy a határidőben benyújtott fellebbezés milyen eredményre vezetett volna, ennek hiányában pedig a kárfelelősség egyik eleme az okozati összefüggés hiányzik az alperest ért kár és a felperesi mulasztás között, ezért a viszontkeresetet ebben a vonatkozásban is el kellett utasítani. A perköltség viseléséről az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdés szerint határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását kérte a felperes keresetének elutasítása mellett és indítványozta, hogy kötelezze a bíróság az átvett 300.000 forint munkadíj visszafizetésére is a felperest. Hivatkozott arra fellebbezése indokolásában, hogy az ügyfelek hatósághoz fordulása jogszabályban biztosított jogosultság, ezt az elsőfokú bíróság ítélete is tartalmazta, az alperes az őt ért sérelmet, azt, hogy a kifizetett munkadíj ellenére a megbízott ügyvéd nem látta el az ügyeit és még kárt is okozott neki, nem jogászként, hanem a mindennapi szóhasználat szerint írta le beadványaiban.

Az, hogy bűncselekmény elkövetését csak büntetőbíróság állapíthatja meg, nem jelenti azt, hogy a büntetőeljárás lezárása után polgári vagy közigazgatási ügyben nem írhatja le valaki a saját köznyelvben használatos szavaival, hogy mi történt a megítélése szerint, alperes részéről erre került sor. A felperes azt nem igazolta a perben, hogy az alperesi magatartással összefüggésben kár érte, hogy az eljárásokban szereplő erős kifejezések miatt jóhírneve csökkent, illetve emiatt ügyfelek vonták volna meg tőle megbízásaikat.

A viszontkereseti kérelem körében előadta, hogy azért nem tudott eleget tenni bizonyítási kötelezettségének, mert a felperes szakmai és adózási szabályokat megszegve sem tényállást nem készített, sem az átvett munkadíjról nem állított ki számlát, ezt pedig nem

lehet az alperes terhére értékelni. Az alperes által bizonyítottan átadott 40.000 forintot a felperes részére, a fel nem vett tényállás miatt a bíróság nem tudhatta azt megállapítani, hogy az összeg mire vonatkozhatott illetve, hogy nem volt-e eltúlzott. A felperes állítása szerint munkadíjban a felek meg sem állapodtak. Ezen esetben pedig nincsen viszonyítási alap arra, hogy mihez képest jogos és arányos a 40.000 forint átvett munkadíj. Az elsőfokú bíróság arra nem folytatott le bizonyítási eljárást, hogy a felperes az általa jogosnak tartott munkadíjért végzett-e valamilyen tevékenységet. A per alatt kizárólag az 57.000 forintos perértékű ügyben késve benyújtott fellebbezésre történt utalás, mint ellátott ügyre itt a 40.000 forintos munkadíjat nem lehet arányosnak nevezni.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően.

Ebben a körben eljárva a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helytálló döntést hozott, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta, annak helytálló indoklására is kiterjedően.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság a következőket emeli ki.

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnév védelméhez való jog.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése általános védelemben részesíti a személyiségi jogokat, amikor kimondja, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, ezek a jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése kimondja, hogy a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényről állít, híresztel vagy való tényről hamis színben tüntet fel.

A hírnév a személy társadalomban betöltött szerepének értékelését befolyásoló ismereteket jelenti. A jogvédelem abban az esetben indokolt, ha a sérelem objektív valótlanosságot tartalmazó tényállítás útján, vagy a valós tények hamis színben való feltüntetésével valósul meg.

Az alperes a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt ... szám alatt benyújtott keresetlevele szerint a felperes a részére adott megbízás alapján érdemben nem járt el az ügyeiben, „így vált világossá, hogy ... jogtalan haszonszerzés céljából, csalás szándékával, előre kitervelt módon céltudatosan csalta ki a fenti összeget” (300.000 forint).

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosához írott levelében pedig azt adta elő, hogy a felperes őt „megfenyegette és kidobta” és „munkaköri visszaélést” követett el.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

Ez jelen esetben azt jelentette, hogy az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a keresetlevélben és az országgyűlési biztoshoz írt levélben állított bűncselekményt illetve szabálysértést a felperes megvalósította.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként helytállóan állapította meg, hogy ilyen bírósági döntések meghozatalára nem került sor, a felperes által megtett feljelentés vonatkozásában nyomozást megtagadó határozatot hozott a hatóság. Erre figyelemmel bűncselekmény illetve szabálysértés elkövetésének állítása valótlan kijelentés, amely egyúttal sértő jellegű tartalmat is hordoz. Ugyanis egy ügyvéd vonatkozásában annak állítása, hogy a munkájával kapcsolatosan bűncselekményt illetve szabálysértést követett el, nyilvánvaló módon alkalmas jóhírneve megsértésére, ezért helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor ezen állítások vonatkozásában a jogsértést megállapította.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal a nem vagyoni kártérítés vonatkozásában is.

A Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja értelmében az, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés alapján kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában bekövetkezett értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A nem vagyoni kártérítés lényegében az adott személyiség értékminőségében bekövetkezett csökkenés ellensúlyozására hivatott, mértékének pedig ahhoz kell igazodnia, hogy ez a személyiséget jellemző helyzet milyen mértékű kedvezőtlen irányú változást idézett elő a jogsérelmet szenvedett félnél. Mivel a nem vagyoni kártérítés jogintézménye nem szakítható el a kártérítés általános szabályaitól, szükséges a jogellenes, felróható magatartás, illetve olyan hátrány bekövetkezése, amely csak nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható, továbbá a kettő között okozati összefüggésnek kell fennállnia. Ugyanakkor a nem vagyoni kár esetén az elszenvedett sérelem és annak mértéke általában nehezen bizonyítható.

A Pp. 163. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valóban fogadhatja el. Ez azt jelenti, hogy a bíróság külön bizonyítás nélkül elfogadja az olyan hátrány bekövetkezését, amely köztudomású ténynek tekinthető. Mindezek alapján külön bizonyítás nélkül is elfogadható és köztudomásúnak tekinthető az a körülmény, hogy az ügyvédi tevékenységet folytató felperes bűncselekménnyel és szabálysértéssel történő megvádolása minden ténybeli alap nélkül, alkalmas arra, hogy a pályafutásában komoly hátrányt okozzon, ügyvédi tevékenységét hátrányosan érintse. Nyilvánvaló ugyanis az a tény, hogy amennyiben egy ügyvédről azt állítják, hogy a rá

vonatkozó szakmai szabályok megszegésével jár el egy ügyben, bűncselekményt valósít meg és ezzel másnak kárt okoz, az a társadalmi megítélésében hátrányos következményekkel jár.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a körülmények Pp. 206. § (3) bekezdésének megfelelő helyes mérlegelésével állapította meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét.

Az alperes fellebbezésében kérte, hogy a bíróság viszontkereseti kérelmének megfelelően kötelezze a felperest a részéről átvett 300.000 forint munkadíj visszafizetésére.

A bizonyítási kötelezettség ebben a körben is az alperest terhelte, azt kellett volna igazolnia, hogy 300.000 forintot átadott a felperesnek, a felperes tagadásával szemben, illetve, hogy ez a megbízási díj nem illette meg a felperest a megállapodásuk alapján.

Az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte a perben feltárt bizonyítékokat, amelyek alapján helytállóan állapította meg azt, hogy az alperes kizárólag a 40.000 forint átadását tudta igazolni.

Utal a másodfokú bíróság a Ptk. 478. § (1) bekezdésében foglaltakra is, miszerint a megbízó díj fizetésére köteles, kivéve, ha az ügy természetéből illetőleg a felek közötti viszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta. A (2) bekezdése szerint a megbízott díját akkor is követelheti, ha eljárása nem vezetett eredményre. A megbízó a díjat csökkentheti illetőleg kifizetését megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy az eredmény részben vagy egészben olyan okból maradt el, amelyért a megbízott felelős.

Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 23. § (2) bekezdése értelmében az írásba foglalás elmaradása az ügyvédi megbízást nem érinti.

Tekintettel arra, hogy a felperes több peres ügyben ellátta az alperes jogi képviseletét, amely ügyek éveken keresztül elhúzódó eljárások voltak, az nem volt megállapítható, hogy a bizonyítottan átadott összeg eltúlzott illetve aránytalan volt a felperes ügyvédi munkájához képest.

Mindezek mérlegelésével az volt megállapítható, hogy a perben bizonyítottan átadott 40.000 forint ügyvédi munkadíj visszatérítésére nem volt alap.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a, továbbá a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 5. § (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése szerint határozott.

Budapest, 2007. április 17.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin . Győriné dr. Maurer Amália
előadó bíró

bíró